

İlaçta Ar-Ge Mevzuatına İlişkin Görüşler ve Öneriler



**15 Kasım 2016
İstanbul**

**Turgut Tokgöz
Genel Sekreter**

Hedeflerimiz

AR-GE

Ar-Ge yetkinliğimizin artırılarak özellikle biyoteknoloji alanında olmak üzere, daha yüksek katma değerli ürünler geliştirilmesi

ÜRETİM

Endüstrimizin küresel bir üretim merkezi olması, ithal ettiğimiz ilaçların yurtiçinde üretiminin sağlanması



İHRACAT

Endüstrimizin ürettiklerini sadece yurtiçi pazara değil yurtdışı pazarlara da sunması

**Türkiye’de sanayi politikaları
genelinde ve ilaç sanayi özelinde
oluşturulan kamu belgelerinde
Ar-Ge faaliyetlerinin
geliştirilmesine özel önem
atfedilmektedir.**



10. Beş Yıllık Kalkınma Planı
Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm
Programı
Hedef: Ar-Ge ve girişim ekosisteminin
geliştirilmesi



İlaç Sektörü Strateji Belgesi
Hedef: İlaç sektöründe Ar-Ge, üretim ve
yönetim merkezi olan bir Türkiye

**Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı**

**TÜRKİYE BİYOTEKNOLOJİ
STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI
(2015-2018)**

Mayıs, 2015

Türkiye Biyoteknoloji Stratejisi ve Eylem Planı

Hedef: Biyoteknoloji alanında Ar-Ge ve yenilik ekosistemi kapasitesini geliştirerek ülkemizin teknoloji geliştirebilen, yenilikçi, katma değeri yüksek ve küresel rekabete uygun ürünler üretebilen bir çekim merkezi haline getirmek



**T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

**TÜRKİYE SANAYİ STRATEJİSİ BELGESİ
2015-2018**

2015

Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi

Hedef: Ülkemizin orta-yüksek ve yüksek teknolojili ürünlerde Afro-Avrasya'nın tasarım ve üretim üssü olması

Ülkemizde Ar-Ge'nin teşvikine ilişkin ilk kapsamlı düzenleme, 2008 yılında yayınlanan Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanundur. Bu düzenlemeye ilişkin endüstrimizin dile getirdiği önemli bazı konular zaman içinde hayata geçirilmiştir.

Endüstrimizin Ar-Ge teşviklerine ilişkin gerçekleşen talepleri

- ➔ Ar-Ge merkezleri için zorunlu olan en az Ar-Ge personeli sayısı 50'den 15'e düşürüldü.
- ➔ Yabancı Ar-Ge personeli istihdamı daha kolay hale getirildi.
- ➔ Akademisyenlerin, özel sektörün Ar-Ge projelerinde görev alabilmelerine olanak sağlayan düzenlemeler yapıldı.
- ➔ Personelin, Ar-Ge faaliyeti gereği merkez dışında geçirdiği süreler teşvik kapsamına alındı.
- ➔ Ar-Ge merkezine ilişkin amortisman, kira, enerji, su gibi giderler teşvik kapsamına alındı.
- ➔ Gelecek yıllara devreden teşvik tutarlarının reel değerinin korunması sağlandı.

Türkiye’de Ar-Ge Kanunu Kapsamındaki Teşvikler

Kurumlar/Gelir Vergisi İndirimi	Belirli Ar-Ge harcamaları %100 oranında vergi matrahından indiriliyor. Ayrıca, Ar-Ge harcamalarının, bin önceki seneye göre artışının yarısı oranında tekrar indirim yapılabilmektedir.
Ücret Gelir Vergisi Stopaj Desteği	Aldıkları eğitim konusu ve seviyesine göre, Ar-Ge personelinin ücretinden kesilen gelir vergisinin %95 ile %80 arasından değişen orandaki tutarı ödenecek vergiden indirilerek işverene destek sağlanmaktadır.
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Ar-Ge personeli için ödenecek sigorta primi işveren hissesinin yarısı devlet tarafından karşılanmaktadır.
Damga Vergisi İstisnası	Ar-Ge konusu işler için düzenlenen kağıtlar için damga vergisi istisnası vardır.
Gümrük Vergisi İstisnası	Ar-Ge ile ilgili ithal edilen eşyalar için gümrük vergisi istisnası vardır.

Türkiye’de Ar-Ge Kanunu Kapsamındaki Teşvikler

Ücret Gideri Desteği	Temel bilimler alanında (matematik, fizik, kimya, biyoloji) lisans seviyesinde eğitim alan Ar-Ge personelinin, toplam Ar-Ge personel sayısının %10’una denk gelen kısmı için, asgari ücret tutarında (2016 yılı için 1.647 TL/ay) 2 yıl süreyle devlet tarafından karşılanıyor.
Rekabet Öncesi İşbirliği Desteği	Birden fazla kuruluşun, Bakanlığın belirlediği teknoloji alanlarında yapacağı rekabet öncesi işbirliği projeleri için, Bakanlığın bütçe olanakları ile sınırlı olmak üzere proje bütçesinin %50’sine kadarki kısmı, geri ödemesiz karşılanabilir.
Tekno Girişim Sermayesi Desteği	Belirli eğitim şartını sağlayanlar kişiler için, iş planının kabul edilmesi halinde 100 bin TL’ye kadar nakdi tekno girişim sermaye desteği sağlanabilmektedir.

Türkiye’de Ar-Ge Kanunu Dışındaki Teşvikler

TÜBİTAK TEYDEP Destekleri	
1501 - Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı	Projeler %40-60 oranında 36 ay desteklenebilmektedir.
1507 - KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı	500.000 TL bütçe ve 18 ay süreyle sınırlı olmak üzere ilk 3 proje, ortaklı proje başvurusu yapılması koşuluyla 2 proje daha bu program kapsamında desteklenebilmektedir. Destek oranı %75’tir.
1511 - Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı	Ülkemizdeki öncelikli teknoloji alanlarında, proje giderlerine büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ’ler için %75 oranında geri ödemesiz destek verilmektedir.
1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı	Bütçesi 1 milyon TL’ye kadar olan projelerde kuruluş KOBİ ise proje bütçesinin %75’i, büyük ölçekli ise %60’ı karşılanmaktadır.
TÜBİTAK-ARDEB Destekleri	
1007 - Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı	Bütçe üst limitleri çağrı sürecinde belirlenmekte, çağrı konusuna ve kapsamına göre değişmektedir. Destek oranı %40-100 arasında proje bütçesi ve gider dağılımına göre değişiklik göstermektedir.
1003 - Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı	Küçük ölçekli projelere 500.000 TL’ye kadar, orta ölçekli projelere 500.001 - 1.000.000 TL, büyük ölçekli projelere 1.000.001 - 2.500.000 TL destek sağlanmaktadır.
Santez Destekleri	Proje ortağı firma mikro ölçekli işletme ise proje bütçesinin en fazla %85’i, küçük ölçekli işletme ise en fazla 80’i, orta büyüklükteki işletme ise en fazla %75’i, büyük ölçekli işletme ise proje toplam bütçesinin en fazla %65’i Bakanlıkça karşılanır.
KOSGEB Destek Programları	
Tematik Proje Destek Programı	Destek türü geri ödemesiz olup, destek üst limiti 150.000 TL’dir.
İşbirliği Güçbirliği Destek Programı	Destek üst limiti 1.000.000 TL olup, bu desteğin 300.000 TL’si geri ödemesiz, 700.000 TL’si geri ödemelidir.
Kalkınma Ajansları	Projeler çağrılara göre değişmektedir.

Dünyada Ar-Ge teşviki için neler yapılıyor?

Vergi indirimi ve muafiyeti

Ülkemizde Ar-Ge teşvikinde kullanılan bu yöntem dünyada da oldukça yaygındır. Bir çok ülkede vergi indirimi oranları %200 - %300'e kadar çıkmaktadır. %150 ve üzerinde destek sağlayan ülkeler:

Brezilya	%200'e varan
Çin	%150'ye varan
Güney Afrika	%150'ye varan
Hindistan	%200'e varan
İngiltere	%175'e varan
Litvanya	%300'e varan
Malezya	%200'e varan
Rusya	%150'ye varan
Singapur	%200'e varan
Tayland	%200'e varan

Dünyada Ar-Ge teşviki için neler yapılıyor?

Doğrudan Nakit Yardımı ve Düşük Faizli, Uzun Dönemli Krediler

Almanya	Firmaların Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin harcamaları için %25 ile %75 arası değişen oranlarda nakdi destek
Avusturya	Avusturya Araştırma Teşvik Ajansı ve 9 Avusturya eyaleti tarafından araştırmanın alanı, evresi ve projenin çeşidine göre değişen nakdi destek ve kredi destekleri
Belçika	Firmalara, Ar-Ge harcamalarının %25 ile %80 arasında değişen oranında nakdi destek
Brezilya	Yeni yatırım yapan firmalara yönelik düşük faizlerin uygulandığı finansal destek paketleri
Fransa	Projenin boyutuna göre nakdi destek 20 milyon Avro'yu bulabilmektedir. Bazı özel projeler için söz konusu destek 50 milyon Avro'ya çıkabilmektedir.
Hindistan	Teknoloji Geliştirme Programı çerçevesinde endüstriyel Ar-Ge projelerine nakdi destek
Hollanda	Kamu özel sektör ortaklıklarında, özel sektör yatırım maliyetlerinin %25-%40'ı oranında nakdi destek
İrlanda	İrlanda Endüstriyel Kalkınma Otoritesi tarafından Ar-Ge ve inovasyona ilişkin doğrudan yatırım yapmış firmalara nakdi destek
Güney Afrika	Küçük firmalara harcamalarının %50 ile %85'i arasında değişen oranlarda 70.000 USD'ye kadar geri ödemeli nakdi destek
	Özel kalkınma projeleri olarak kabul edilen bazı projeler için geri ödemesiz 350.000 USD'ye kadar nakdi destek
	SPII Ortaklık Programı ile büyük firmalara harcamalarının %50'si oranında 700.000 USD'ye kadar geri ödemeli nakdi destek

Dünyada Ar-Ge teşviki için neler yapılıyor?

Doğrudan Nakit Yardımı ve Düşük Faizli, Uzun Dönemli Krediler

Kolombiya	Uygulamalı araştırma, teknolojik gelişim ve inovasyon projeleri finansman ve ortak finansmanla desteklenmektedir.
Lüksemburg	Ar-Ge ve inovasyon alanındaki temel araştırmalara ilişkin harcamaların %100'ü, uygulamalı endüstriyel araştırmalara ilişkin harcamaların %50'si ve deneysel geliştirme faaliyetleri ve rekabet öncesi geliştirme faaliyetlerine ilişkin harcamaların %25'ine kadar nakdi destek Faaliyetleri ekonomik gelişime önemli katkılar sunan firmalara orta ve uzun dönemli krediler
Malezya	Üç ayrı fonlama kuruluşu aracılığıyla Ar-Ge faaliyetlerine finansal destek Ar-Ge harcamalarında kullanılmak üzere, firmanın koyduğu tutar kadar devlet tarafından nakdi destek
Meksika	Yüksek Katma Değerli Teknolojik İnovasyon Programı firma başına 1.6 milyon USD'ye kadar nakdi destek Öncü Teknolojilerin Gelişimi ve İnovasyonu Programı firma başına 2.08 milyon USD'ye kadar nakdi destek Rekabetçi Teknolojik İnovasyon Programı firma başına 2.77 milyon USD'ye kadar nakdi destek
Norveç	Araştırmanın alanı ve evresi ve projenin çeşidine göre değişen nakdi destek ve kredi destekleri
Polonya	Beş seneye kadar firmalara nakdi destek AB Fonları kapsamında firmaların temel araştırma masraflarının %100'üne, endüstriyel araştırma masraflarının %50'sine, deneysel geliştirme masraflarının %25'ine ve fizibilite çalışmalarının %50'sine kadar nakdi destek

Dünyada Ar-Ge teşviki için neler yapılıyor?

Doğrudan Nakit Yardımı ve Düşük Faizli, Uzun Dönemli Krediler

Singapur	Firmalara, Ar-Ge'ye ilişkin işgücü, ekipman ve hizmet alımları giderleri toplamının %30 ile %50 arasında değişen oranında nakdi destek
Slovakya	Ar-Ge Destekleri çerçevesinde, Ar-Ge projesinin çeşidi ve firmanın büyüklüğüne göre, firmalara harcamalarının %25'i ile %100'ü arasında değişen oranlarda nakdi destek
	Teknoloji Merkezleri Yatırım Desteği çerçevesinde, projenin gerçekleştiği bölge ve firmanın büyüklüğüne göre, firma harcamalarının %50'sine kadar nakdi destek
	Bilimsel ve Teknik Hizmetlerin Desteklenmesi çerçevesinde farklı fonlama programları vasıtasıyla firmalara nakdi destek
Slovenya	54.000 Avro'ya kadar %80 oranında nakdi destek
	Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan firmalara uygun kredi desteği
Şili	Uygulamalı Ar-Ge Projeleri için açılan yarışmalarda, üst sınır 360.000 USD olmak üzere proje maliyetinin %80'ine kadar nakdi destek
	Firmaların yüksek teknolojlili inovasyon projelerinde, üst sınır 1.5 milyon USD olmak üzere, projenin %50'sine kadar olan bölümü karşılanmaktadır
	İnovasyon amacıyla kurulan Teknoloji Konsorsiyumlarının projelerinde, üst sınır 10 milyon USD ve 10 sene olmak üzere, tutarın %50'sine varan oranlarda ortak finansman sağlanmaktadır.

Ülkemizin bu alandaki rakipleri ile rekabet edebilmesi için hem mevcut teşviklerin etkinliğinin artırılması hem de farklı teşvik mekanizmaları kurgulanması doğru olacaktır.

Endüstrimizin Ar-Ge teşviklerine ilişkin beklentileri:

⇒ Ar-Ge'ye ayrılan pay baz alınarak pozitif ayrımcılık sağlayan bir sistemin kurulması

Böyle bir sistem kurulduğu takdirde, firmaların Ar-Ge'ye ayırdıkları kaynak artacaktır.

Sistemin kurgusu:

- Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu tarafından belirlenen öncelikli alanlarda faaliyet gösteren firmalara uygulanır.
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından bu sektörler bazında oranlar belirlenir.
- Cirosundan bu oranların üzerinde Ar-Ge'ye pay ayıran firmalar ödüllendirilir.

➔ Teşvik konusuna giren giderlerin kapsamı

Ar-Ge merkezlerine yönelik denetimlerde, uygulayıcılarla, denetleme yapanların yorum farklılığı nedeniyle anlaşmazlıklar olmaktadır. Örneğin haberleşme giderleri teşvik kapsamına alınırken, kargo giderinin indirimi eleştirilmektedir. Bunun yanında Ar-Ge faaliyeti açısından önem taşımasına rağmen kapsam dışında kalan harcamalar vardır. Örneğin, yurtiçi ve yurtdışındaki gelişmelerin takip edildiği bilimsel etkinliklere yönelik sponsorluk, seyahat ve konaklama giderleri yüksek tutarlarına rağmen kapsam dışıdır.

Bu nedenle, teşvik kapsamının genişletilmesi ve tarafların bu giderleri değerlendirirken Ar-Ge Kanununun gerekçesini ve ruhunu dikkate almaları sağlanmalıdır. Teşvik kapsamına alınması yararlı olacak Ar-Ge giderleri;

- Ar-Ge çalışmalarıyla ilgili bilimsel toplantı, seminer, kongre, sempozyum gibi etkinlikler için yapılan sponsorluk harcamaları,
- Ar-Ge faaliyetinin gereği olarak yapılan seyahat ve konaklama giderleri,
- Ar-Ge çalışmaları çerçevesinde yapılan hukuki veya bilimsel danışmanlık hizmet giderleri,
- Ar-Ge için kullanılan sarf malzemeleri

➔ **Kamu kurumları arasında eşgüdüm sağlanması**

Ülkemizde BSTB, TÜBİTAK gibi kurumların sağladığı kamu fonları kullanılarak Ar-Ge'si yapılmış ürünler bulunmaktadır. Bu ürünlerin ticarileşme aşamasında diğer kamu kurumları tarafından da fiyatlandırma, geri ödeme ve ruhsatlandırma süreçlerinde desteklenmesi doğru bir yaklaşım olacaktır.

➔ Ar-Ge için yapılan harcamalara KDV istisnası sağlanması

Ar-Ge çalışmalarında, ürün henüz ticarileşmediği için firmaya bir katma değer sağlamamaktadır. Ürünün ticarileşmesi uzun bir zaman almakta hatta Ar-Ge'nin doğası gereği ürünün hiç ticarileşmemesi de mümkün olmaktadır.

Bu nedenle, henüz getirisi olmayan bu çalışmalar için yapılan harcamaların KDV'den muaf tutulması uygun bir yaklaşım olacaktır.

➔ Yurt dışında yaptırılan test ve analizler için stopajların kaldırılması

Bir ilacın ruhsat alabilmesi için Ar-Ge aşamasında zorunlu olan bazı test ve analizler ülkemizde yaptırılmamaktadır. Bunun nedeni, bu alanlarda akredite laboratuvar bulunmaması, yeterli kapasite olmamasıdır.

Dolayısıyla bu çalışmalar yurt dışında yaptırılmakta ve bunlar için gelir/kurumlar vergisi stopajı ödenmektedir.

Oysa yurtiçinde yapılan Ar-Ge çalışmasının bir parçası olan bu çalışmaların stopajdan muaf tutulması fayda sağlayacaktır.

Telif Hakkı, 2016, © İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası

Bu sunum İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası'na ait olup, sunuma ilişkin tüm haklar saklıdır ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Türk Ceza Kanunu hükümleri kapsamında korunmaktadır. Bu sunumun tamamı ya da bir kısmı herhangi bir amaçla ve herhangi bir yolla kaynak gösterilmeden kopyalanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, yayımlanamaz ve sair yollarla haksız olarak kullanılamaz.



www.ieis.org.tr



“Pharmaceutical Manufacturers Association of Turkey
İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS)”

**Turkish
Pharmaceutical
Exporters**



www.trpharmaexporters.org.tr